

SINT-ANTONIUSVIERINGEN IN HERENT (PELT)

Anneleen Stollman - Sint-Antoniusvieringen: Mensen brachten allerlei offergaven

Sint-Antoniusvieringen

In tal van dorpen en gemeenten in Limburg vierten buurtbewoners op 17 januari Sint Antonius. Deze viering verwijst naar Sint-Antonius, de patroonheilige van onder meer slagers, varkenshoeders en landbouwers die leefde in de vierde eeuw. Sinds de elfde eeuw brachten mensen offergaven aan de heilige om hun vee te beschermen. Daarnaast ontstond er rond de heilige een broederorde: de Antonieten. De varkens van deze broeders mochten overal vrij rondlopen, vaak met een belletje rond de hals. Op de **sterf- en herdenkingsdag** van Sint-Antonius, **17 januari**, werden deze dieren geslacht en werd het vlees verdeeld onder de arme boerenbevolking. Vandaag vormt het hoogtepunt van de viering de verkoop van de offergaven.

Sint-Antoniusviering in Herent (Pelt)

Het **Sint-Theunisfeest** is sinds vele jaren zowat de nationale feestdag van het dorp Herent. Vroeger offerden boeren uit de streek kleinvee, worsten, hespen, varkenspoten en -koppen, en dat alles werd per opbod verkocht. De offergaven werden na de mis buiten aan de kapel – en later aan de kerk – geveild. Het geld schonken ze aan Sint-Antonius – of Sint-Theunis zoals hij hier herdacht en geëerd wordt – **om bescherming te vragen voor hun vee**.

Weekdag of niet, Sint-Theunis wordt hier nog altijd gevierd op zijn naamdag zelf, 17 januari. Veel inwoners nemen die dag vrijaf. Er is een **meerdaags feestprogramma** met onder meer een kaartavond en een Sint-Theuniswandeling. Bruegelmaaltijden en traditionele gerechten zoals bloedworst met appelmoes en boekweitkoek met spek, zorgen ervoor dat niemand met een knorrende maag blijft zitten.

Met de papepel mee

Het hoogtepunt is **de veiling van de offergaven**, vertelt mede-organisator Theo Van Mierlo. In een volgelopen parochiezaal zakken honderden inwoners af voor de veiling. Ook heel wat kinderen en jongeren zijn van de partij. Zij krijgen, net zoals hun ouders, de traditie met de papepel mee. De offergaven worden binnengebracht door buurtbewoners en lokale handelaars. De bereide vleeswaren komen van de lokale slager.

Na een warm welkom, gebed en zegening door de pastoor, opent roeper Davy Luyckx om 11 uur de veiling waarbij mensen tegen elkaar opbieden. Traditioneel start de veiling met de gegeerde varkenskop, op dat moment is de zaal muistil. De bedragen schieten omhoog en de sfeer zit er meteen goed in. Later worden ook andere kleine levende dieren verkocht, zoals kippen, hanen, eenden en konijnen.

Ode aan de verbondenheid

Heel de buurt is op een of andere manier bij de traditie betrokken. Maanden vooraf wordt er gestart met de voorbereiding en ook op de dag zelf steken heel wat lokale verenigingen en jeugdbewegingen mee de handen uit de mouwen. Ook de kinderen van de lagere school uit de buurt doen mee. De leerlingen van het zesde leerjaar krijgen een zakcentje en mogen meebieden. De andere kinderen komen 's middags langs om hier hun boterhammetjes op te eten. Thuis is er toch niemand, iedereen zit in de zaal. De verbondenheid is groot.

De viering van Sint-Antonius zit boordevol tjokvol rituelen. Zo start de veiling niet zonder de obligate borrel voor de roeper en zijn helpers vijf minuten voor aanvang. Het is een heilige voorwaarde die van generatie op generatie aan de toeg wordt doorgegeven. Gezellig nakaarten –

ook letterlijk - na de veiling is een ander ritueel.

Erkenning die deugd doet

De opbrengst uit de verkoop van de offergaven wordt dit jaar voor het eerst niet geschonken aan de kerk, want die is inmiddels gesloten voor erediensten. De eeuwenoude traditie gaat mee met zijn tijd en schenkt nu de opbrengst aan de lagere school. Die opbrengst helpt de steeds hogere kosten te dragen zoals het busvervoer van de leerlingen naar het zwembad en bij schooluitstappen.

Dat de Sint-Antoniusvieringen begin 2023 erkend op **Inventaris Vlaanderen**, maakt de buurtbewoners trots. Al zouden ze ook zonder deze mooie erkenning de traditie levend houden. Theo Van Mierlo: *'Het mooiste voor ons blijft de waardering en de gulle aanwezigheid van de mensen. Iedereen samen, daarvoor doen we het.'*

*Gebaseerd op een interview door Anneleen Stollman waarbij Theo van Mierlo (*mede-organisator Sint-Antoniusviering*), Davy Luyckx (*roeper en veilingmeester*) en enkele diverse deelnemers aan de viering, waaronder Johny Claes (*leraar 6e leerjaar*), de lagere school van Herent, helpers in de keuken en de zaal werden geïnterviewd.

* Deze inzending kadert binnen het project *Beleving 100. levende gebruiken en tradities in Limburg*. Een initiatief van het *Limburgs Volkskundig Genootschap*, in samenwerking met *ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw*, *Werkplaats immaterieel erfgoed*, *Openluchtmuseum Bokrijk*, *Heemkring Vaart, Haspengouw*. *TV vzw*, *Academie voor streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg*.

INZENDER

Theo Van Mierlo
vzw Parochiale Werken

LOCATIE

3910 Herent (Pelt)

PERIODE

Jaarlijks op 17 januari

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken
Natuur en landbouw

TREFWOORD

#feest #ritueel #landschap #landbouw #eten